

LIFE15 NAT/CY/000850

**Ολιστική διαχείριση του οικοτόπου
προτεραιότητας 9590* στην περιοχή του
Δικτύου Natura 2000 “Κοιλάδα Κέδρων - Κάμπος”**

Τεύχος 3
Ιούλιος 2019

Περισσότερες πληροφορίες:
www.life-kedros.eu
Facebook: @LIFE.KEDROS

Ο **στόχος του έργου** “Ολιστική διαχείριση του οικοτόπου προτεραιότητας 9590* στην περιοχή του Δικτύου Natura 2000 Κοιλάδα Κέδρων – Κάμπος” είναι η διασφάλιση της μεσοπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης διατήρησης του ενδημικού οικοτόπου 9590*, δηλαδή των δασών κέδρου *Cedrus brevifolia* (*Cedrosetum brevifoliae*), στη μοναδική περιοχή που απαντά ο οικοτόπος εντός του Δάσους Πάφου. Ο στόχος του έργου θα επιτευχθεί μέσα από την υιοθέτηση συγκεκριμένων δράσεων διατήρησης, τόσο εντός (*in situ*) όσο και εκτός (*ex situ*) των φυσικών ορίων εξάπλωσης του οικοτόπου.

Το **έργο LIFE-KEDROS** υλοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE της Ε.Ε. και χαρακτηρίζεται ως έργο εφαρμογής με σκοπό την ολοκληρωμένη και αειφόρο διαχείριση και προστασία του οικοτόπου 9590* Δάση *Cedrus brevifolia*. Το έργο ξεκίνησε την 1^η Σεπτεμβρίου 2016 και θα ολοκληρωθεί την 31^η Αυγούστου 2020. Ο προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται στα €1.4 εκατομμύρια και ποσοστό 69% του συνολικού προϋπολογισμού του χρηματοδοτείται από την Ε.Ε. Συνεργαζόμενοι φορείς του έργου είναι το **Τμήμα Δασών** (ανάδοχος φορέας), ο **Φιλοδοσιακός Σύνδεσμος Κύπρου** και το **Πανεπιστήμιο Frederick** με τη Μονάδα Διατήρησης της Φύσης.

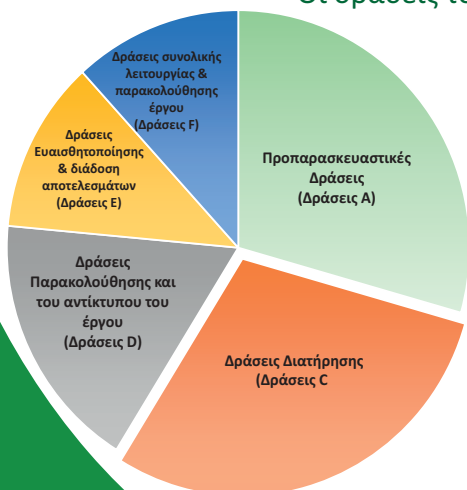

Ο οικοτόπος 9590* Δάση *Cedrus brevifolia* (*Cedrosetum brevifoliae*) είναι ενδημικός οικοτόπος της Κύπρου, δηλαδή εντοπίζεται αποκλειστικά στην Κύπρο και πουθενά αλλού στον κόσμο. Χαρακτηρίζεται ως οικοτόπος προτεραιότητας και συμπεριλαμβάνεται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας των Οικοτόπων (92/43/ΕΟΚ). Η εξάπλωσή του είναι πολύ περιορισμένη, καταλαμβάνοντας συνολική έκταση 290 ha (2,9 km²) εντός του Δάσους Πάφου και συγκεκριμένα αποκλειστικά εντός της περιοχής του Δικτύου Natura 2000 «Κοιλάδα Κέδρων-Κάμπος» (CY2000008). Το είδος που τον χαρακτηρίζει είναι το *Cedrus brevifolia* δηλαδή Κέδρος η βραχύφυλλη και είναι ένα μοναδικό στοιχείο της Κυπριακής φύσης καθώς εντοπίζεται αποκλειστικά και μόνο στο νησί.

Το παρόν ενημερωτικό δελτίο είναι το 3^ο στη σειρά που ετοιμάστηκε στο πλαίσιο του έργου **LIFE-KEDROS**. Το 1^ο ενημερωτικό δελτίο παρουσίασε πληροφορίες για τον οικότοπο 9590* και τις απειλές που δέχεται, το σκοπό του έργου **LIFE-KEDROS** και τις δράσεις του έργου για την επίτευξη του σκοπού αυτού. Το 2^ο ενημερωτικό δελτίο παρουσίασε τις Προπαρασκευαστικές Δράσεις (Δράσεις Α) του έργου, οι οποίες αποσκοπούσαν στη συλλογή όλης της απαραίτητης πληροφορίας και γνώσης και την ετοιμασία σχετικών εκθέσεων, μέσα από τις οποίες καθορίζονται ανάλογα οι κατευθυντήριες γραμμές και τα χρονοδιαγράμματα, για την επιτυχή υλοποίηση των Δράσεων Διατήρησης (Δράσεις C). Τα δελτία είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του έργου.

Οι δράσεις του έργου

A.1 Σύνθεση & δομή οικότοπου 9590*
 A.2 Σύνταξη σχεδίου πυροπροστασίας οικότοπου 9590*
 A.3 Εκτίμηση υγείας & ζωτικότητας οικότοπου 9590*
 A.4 Αξιολόγηση των επιπτώσεων των δράσεων διατήρησης
 A.5 Προετοιμασία Σχεδίου Δράσης

C.1 Δασοκομικές παρεμβάσεις σε σταδίες Κέδρου
 C.2 Αποκατάσταση και εξάπλωση του οικότοπου 9590*
 C.3 Προστασία οικότοπου 9590* από πυρκαγιές
 C.4 Βελτίωση ανθεκτικότητας οικότοπου 9590*
 C.5 Εκτός τόπου διατήρηση οικότοπου 9590*

D.1: Παρακολούθηση & αξιολόγηση της υλοποίησης έργου
 D.2: Αξιολόγηση των κοινωνικο-οικονομικών επιπτώσεων
 D.3: Εκτίμηση των επιπτώσεων στις οικοσυστημικές λειτουργίες

E.1: Σχεδιασμός και εκτέλεση δραστηριοτήτων διάχυσης
 E.2: Διάδοση τεχνικών θεμάτων

F.1 Διαχείριση έργου
 F.2 Πρωτόκολλο παρακολούθησης και συλλογής πληροφοριών

Οι **Δράσεις Διατήρησης (Δράσεις C)** είναι το βασικό εργαλείο του έργου, η εφαρμογή τους αποσκοπεί στην αντιμετώπιση των άμεσων επιπτώσεων και απειλών που δέχεται ο οικοτόπος 9590*, συμβάλλοντας στην άμεση βελτίωση της κατάστασης διατήρησής του. Οι Δράσεις C υλοποιούνται τόσο εντός (*in situ*) αλλά και εκτός (*ex situ*) των ορίων εξάπλωσης του οικοτόπου 9590*.

Δασοκομικές παρεμβάσεις σε συστάδες κέδρου (Δράση C.1)

ΠΡΙΝ

ΜΕΤΑ

Απομάκρυνση πεύκου (*Pinus brutia*) για τη μείωση του ανταγωνισμού έναντι των κέδρων πλησίον αυτού, σε φυσική συστάδα κέδρου.

Αποκατάσταση και εξάπλωση του οικοτόπου 9590* (Δράση C.2)

Φύτευση **2.598** φυτών κέδρου και **724** φυτών από άλλα είδη του οικοτόπου 9590* και ταυτόχρονα διασπορά **112.200** σπερμάτων κέδρου, με σκοπό την ενίσχυση και επέκταση του οικοτόπου.

Η δράση θα συνεχιστεί μέχρι το τέλος του έργου και αναμένεται να φυτευτούν 2.700 κέδρα και να γίνει διασπορά 180.000 σπερμάτων.

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΣΕ ΤΟ ΔΑΣΟΣ ΑΠΟ ΤΗ ΦΩΤΙΑ

Για την αντιμετώπιση του κινδύνου έναρξης και επέκτασης δασικής πυρκαγιάς πραγματοποιήθηκαν:

- Εγκατάσταση 6 προειδοποιητικών πινακίδων κινδύνου πυρκαγιάς.
- Περιπολίες από Ιούνιο μέχρι Σεπτέμβριο, κάθε έτος.
- Δημιουργία νέας αντιπυρικής λωρίδας.
- Μόνιμο κλείσιμο παλιών δασικών δρόμων συνολικού μήκους ~32 km με εγκατάσταση μπαρών (Εικ. 1).
- Συντήρηση του οδικού δικτύου για διευκόλυνση γρήγορης πρόσβασης πυροσβεστικών οχημάτων.
- Απομάκρυνση ξηρής βιομάζας από τις άκρες των δρόμων συνολικού μήκους 8 km (Εικ. 2).
- Διαχείριση εύφλεκτης ξηρής βιομάζας μέσα από ελεγχόμενη βοσκή από οικόσιτα ζώα.
- Δημιουργία ποτίστρων (Εικ. 3) και μικρών τεχνητών λιμνών (Εικ. 4) για την προσέλκυση άγριας πανίδας με σκοπό τη βόσκηση εύφλεκτης ξηρής βιομάζας.
- Κατασκευή δύο υδατοδεξαμενών 90 τόννων για ανεφοδιασμό των μηχανοκίνητων μέσων του Τμήματος Δασών σε περίπτωση πυρκαγιάς (Εικ. 5).

1

2

3

4

5

Μέτρα για τη βελτίωση της ανθεκτικότητας του οικότοπου 9590* (Δράση C.4)

Δημιουργία ξερολιθιών συνολικού μήκους **176 m** για μείωση της διάβρωσης.

Δημιουργία gabions συνολικού μήκους **156 m** εντός του ρέματος Ιρκά Στερατζιά.

Εγκατάσταση κορμοδεμάτων συνολικού μήκους **100 m** για τη συγκράτηση του χώματος σε περίπτωση βροχής.

Εκτός τόπου διατήρηση του οικοτόπου 9590*
(Δράση C.5)

Για την εκτός τόπου διατήρηση του οικοτόπου 9590*, το έργο αποσκοπεί αφενός στη δημιουργία μιας φυτείας με κέδρα στο μεταλλείο Αμιάντου (Εθνικό Δασικό Πάρκο Τροόδους) σε υψόμετρο **1.350 m** και αφετέρου τη φύλαξη **200 kg** σπερμάτων του είδους *Cedrus brevifolia* στην Τράπεζα Γενετικού Υλικού του Τμήματος Δασών.

Κέδρα μνημεία και θεματοφύλακες της ιστορίας

Τα αιωνόβια κέδρα, είναι δέντρα μεγάλης ηλικίας που έχουν καταφέρει να επιβιώσουν στο πέρασμα των αιώνων και στέκουν αγέρωχα, παρατηρητές ιστορικών γεγονότων και φυσικών φαινομένων. Προσφέρουν καταφύγιο σε σημαντικό αριθμό φυτών, ζώων και μυκήτων και γι' αυτό θεωρούνται κιβωτοί βιοποικιλότητας.

Στην ευρύτερη περιοχή εξάπλωσης του οικοτόπου 9590* έχουν ανακηρυχθεί από το Τμήμα Δασών (στο πλαίσιο του έργου LIFE-KEDROS ή και χρονικά παλαιότερα) εννέα (9) αιωνόβια κέδρα και ανακηρύχθηκαν «μνημεία της φύσης». Το γηραιότερο κέδρο εκτιμάται ότι είναι 350 ετών και έχει περίμετρο κορμού 3,70 m. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα υπερήλικα αυτά κέδρα στις διάφορες φάσεις της ζωής τους αποτέλεσαν την ομπρέλα για καταφύγιο και ανάπτυξη σημαντικών ενδημικών ειδών της πανίδας και της χλωρίδας του νησιού που βρίσκεται στην περιοχή, όπως τα φυτά **Arabis kennedyae*, *Erysimum kykkoticum*, *Ranunculus kykkoensis* και *Arabis cypria* καθώς και τα το μεγαλύτερο θηλαστικό του νησιού, το αγρινό (*Ovis orientalis ophion*).

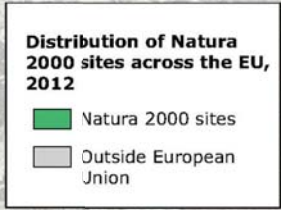

Το **πρόγραμμα LIFE** αποτελεί το χρηματοδοτικό εργαλείο της Ε.Ε. για την υλοποίηση έργων που αφορούν στην προστασία και διατήρηση του περιβάλλοντος και στη λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Το πρόγραμμα LIFE έχει τεθεί σε εφαρμογή από το 1992 και σήμερα μετρά 27 χρόνια δράσης!

Το **Δίκτυο Natura 2000** αποτελεί το κύριο εργαλείο της Ευρωπαϊκής πολιτικής για τη φύση και τη βιοποικιλότητα. Είναι ένα πανευρωπαϊκό δίκτυο προστατευόμενων φυσικών περιοχών που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (Οδηγία των Οικοτόπων) και την Οδηγία 2009/147/ΕΚ (Οδηγία για τα πτηνά), με σκοπό την εξασφάλιση της επιβίωσης των περισσότερων σημαντικών και απειλούμενων ειδών και οικοτόπων της Ευρώπης.

Μέχρι τώρα το δίκτυο Natura 2000 περιλαμβάνει περίπου 27.800 περιοχές που καλύπτουν συνολική επιφάνεια μεγαλύτερη από 1.150.000 km² χερσαίων και θαλάσσιων περιοχών των 28 κρατών μελών της Ε.Ε. Η συνολική έκταση γης που καλύπτεται από το δίκτυο Natura 2000 αντιπροσωπεύει περίπου το 18 % της συνολικής χερσαίας έκτασης της Ε.Ε., καθιστώντας το έτσι το μεγαλύτερο δίκτυο προστατευόμενων περιοχών στον πλανήτη.

Που θα μας βρείτε:

Το έργο LIFE-KEDROS συγχρηματοδοτείται από την
Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE.

Οι φωτογραφίες παραχωρήθηκαν από:
Ν.-Γ. Ηλιάδη, Μ. Ανδρέου, Χ. Νικολάου, Κ. Κωνσταντίνου, Ζ. Σταυρινάκη, Π. Πέτρου, Γ. Κωνσταντίνου
και αρχείο έργου LIFE-KEDROS

Συνεργαζόμενοι
Φορείς:

nature conservation unit